

נר לשולחן שבת

עשרת ימי תשובה

גליון מס' 296

שוב נבקש
מי שביכולתו לעזור
לעלון לע"צ ולהצלה
זכות הרבים תעמוד לו!

'הקשיבו לאיתותים מלמעלה!'

סיפר הרה"ג ר' דוד ברוורמן: "שאלתי פעם אברך יקר ומיוחד, בן עליה, מה הביאו לחזור בתשובה. על פניו לא היתה לו כל סיבה, משפחה תומכת, קצין בוגר סירת, פרנסה טובה, ערב קבלת תואר באוניברסיטה.

הוא סיפר סיפור מדהים: 'לאחר הצבא נסעתי להודו. יום אחד נתקפתי ביורוס ואושפזתי בבית חולים. המצב לא היה טוב, והרופאים אסרו עלי לאכול ולשתות במשך יממה, צום מוחלט כדי לנקות את הגוף.

במהלך כל אותו היום ניסיתי ליצור קשר עם הבית, אך לא היתה תגובה, לא בבית ולא בסלולרי. התחלתי לדאוג שמא ארע משהו ולכן אני לא מצליח ליצור עמם קשר.

רק למחרת הצלחתי ליצור קשר עם אמי, ושאלתי אותה בדאגה אם קרה משהו, שכל יום האתמול ניסיתי להשיגם ואין כל תגובה.

"אתמול היה כיפור" השיבה לי אמי בפליאה...

בהודו אין יום ואין לילה, אין לוח שנה, חיים מעל ובעיקר "מתחת" הזמן, לא היה לי מושג איזה יום ואיזה חודש עכשיו.

הרגשתי שזהו איתות משמים, הייתי בחור חילוני אבל דבר אחד נשאר לנו במשפחה "יום כיפור", על זה לא היינו מוותרים, מעולם לא אכלתי ביום כיפור.

האיתות הזה, המחלה שפקדה אותי על מנת שלא אכניס שום דבר לפי באותו יום כיפורים, הביא אותי לשוב בתשובה שלימה."

(נר לשולחן שבת)

"וכשפייט רבי אלעזר 'וחיות אשר הנה' ליחכה אש סביבותיו". (מג"א ס"ח)
אלמנה עניה באה בוכיה לפני הגאון ה"כוכב מיעקב" וסיפרה שבעל הבית שלה, מעשירי העיר, הודיע שאם לא תשלם את חובה ישלך אותה ואת ילדיה מדירתו, ואינה יודעת מה לעשות.

שלח הרב שליח לעשיר לדבר על לבו: "הלא ברשותך דירות רבות, האם על דירה אחת שלא שילמו תוציא אלמנה וילדיה מהבית? אנא וותר לה". אך הלה לא הסכים לשמוע על כך.

הימים היו ימי עשרת ימי תשובה, ובהגיע יום הכיפורים הגיע העשיר להתפלל בבית מדרשו של ה"כוכב מיעקב", ועמד ליד הרב מטשיבין שהיה עדיין ילד קטן. והנה, לפני שהתחילו לומר את הפיוט הארוך בקדושה שבו מוזכר פעמים רבות 'אש', אמר העשיר: "בערש'ל, לך אמור לאבך 'כל כך הרבה יוצרות יש, האם אי אפשר לוותר על אחד מהם?" כאשר הרמז ברור...

אותו עשיר היה משוכנע שעל פיוט כה חשוב לא יוכל ה"כוכב מיעקב" לוותר.

סיפר הרב מטשיבין: מיד רצתי לאבי וסיפרתי לו את דברי העשיר. אבא ניגש לש"ץ והורה לו לדלג על אותו פיוט.

במוצאי יום הכיפורים שלח העשיר לומר ל'כוכב מיעקב' שהוא מוותר לאלמנה על דמי השכירות.

סיפר רבינו שבאותו רגע שהלה הודיע על ויתור החוב, אצו רצו הוא ואחיו רבי נחום לבית האלמנה, וכל אחד ניסה להשיג את השני, כדי שהוא יהיה זה שיזכה לבשר לאלמנה שחובה נמחק!!!
(שר התורה)

מתוך שיחתו של המשגיח הגה"צ הרב דסלר

מקבלים אנו ביום הכיפורים להיטיב את דרכינו, להמנע מעבירות, והנה כשעובר יום הכיפורים חיש מהר אין זכר לקבלותינו... מה נעשה? יש עצה לכך: לשרוף את הגשרים!

אל יסתפק אדם בקבלות, אלא ישנה את סביבתו ומצבו עד שיהיה מוכרח להתנהג כראוי - "לשרוף את הגשר מאחוריו".

בענין זה לפעמים מוצאים שהדרך הנראית קרובה מרוחקת יותר מהמטרה, וצריך לבחור דווקא בדרך הנראית ארוכה.

תלמידו של רבינו, הגאון רבי משה שווב, הביא דוגמא כיצד הרב דסלר "שרף את הגשר":

כאשר התפרסמה הסכנה בעישון ביקש רבינו להפסיק לעשן. כל מי שתכנס אליו קידמו בהודעה "הפסקתי לעשן".

הייתי מקורב אליו ושאלתיו לפרש מנהג זה, השיב: "מכיון שאסור לעשן, ידעתי כי יקשה עלי להפסיק מזה, על כן אני מודיע לכולם כי הפסקתי, ואז אתבייש מבני אדם ולא אעשן".
(מכתב מאליהו" יום כיפור של"ז ש"ח)

יום כיפור בעיירה קפוליה. לאחר תפילת מוסף נעלם הגאון רבי אליהו גולדברג, חתנו של הרב, הגאון רבי יקותיאל זיסקינד. החלו מחפשים אחריו, מצאוהו בבית החולים היהודי העירוני, כשהוא בוקע עצים ומכין מרק לחולים.

החזירוהו לבית הכנסת והביאוהו לפני רב העיירה, אמר הרב: "אברך צעיר זה מבייש את זקנותנו, כי יותר מכולנו יודע הוא כיצד עובדים את הבורא ביום קדוש זה".
(לפרקים)

אמר רבי ישראל סלנטר: "העצה היחידה לזכות בד'ן, היא להיות איש שרבים צריכים לו!" ואמר הסבא מקלם: וזהו "וכולן נסקרים בסקירה אחת!" דאע"פ שדנים כל אחד לבדו, עצם הדין הוא עד כמה האדם שייך לכלל. ("דעת חכמה ומוסר" ח"ב)

'רבים צריכים לו' הוא לאו דווקא עסקן ציבורי, אלא נושא בעול עם הרבים, אף שהוא יושב בד' אמותיו. אדם שהוא דמות של יהודי אמיתי - הוא אדם שהרבים צריכים לו - הוא אינו חי רק לעצמו!
(עלי שור"ה ח"ב)

"חסד בראש השנה זה גם ענין גדול!"

את הסיפור הבא סיפר ידידי, אברך יקר הרגיל להתפלל בימים נוראים במנין חניכי ישיבתו. השנה התבטל המנין. עלה בדעתי לנסוע עם משפחתו לר"ה לישיבה. אשחזק אמרה שהדבר קשה עליה. הסתפק מה לעשות, התייעץ בשכנו, ת"ח נכבד. וזה סיפורו: "במשך שנים רבות התפללתי בימים נוראים בישיבת פוניבז'. לא תארתי לעצמי שאפשר להתפלל במקום אחר, לא היה שייך אצלי אחרת, הקהל הרב, ת"ח, התפילה המיוחדת, עוצמה, התרגשות והדברים ידועים וברורים.

לפני י"ג שנה, דודי זקני [הרה"ג צב"ג] בערוב ימיו בשל מחלתו שהה בעיר לא דתית, והיה מן הצורך להיות איתו בראש השנה. **ההתלבטות** לא היתה קלה, לוותר על התפילה בישיבה ולהיות במקום רחוק. שאלתי את הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן על כך, וזו היתה תשובתו: "חסד בראש השנה זה גם ענין גדול!" **ביררתי** היכן יש מניינים בעיר ההיא. שמחתי לשמוע שיש שם מנין של בני ישיבות. אך כשביררתי על רמת המנין הבנתי שאצלם ראש השנה זה כמו עוד יום טוב...

לא שיערתי מה זה אומר... שניים מתוך הקהל של חמש עשרה מתפללים ענו להגדרה של יוצאי ישיבות... הרגשתי נפילה איומה, מהיכל הישיבה בו אלפי אנשים הזועקים ומתחננים, אל מנין שכזה... מה אעשה... "עצמתי את עיני ואמרתי "אני מתפלל עם הקב"ה!"

סיים אותו תלמיד חכם ואמר בחום: "כזה ראש השנה לא היה לי, לא לפני ולא אחרי!!!"

מעשה בחתן צעיר, הר"ר הלל הורביץ שהשתוקק לנסוע מביתו להסתופף בצל גדול הדור בימים הנוראים, אך חותנו שהחזיקו על שולחנו מחה בו באומרו: "הרי נאמר 'נקי יהיה לביתו שנה אחת' ואיך תעזוב את אשתך הצעירה?!"

טען לעומתו החתן: מעולם לא נמנעו מלנסוע לגדולי וצדיקי הדור גם בשנה ראשונה, כולם נוסעים...

השיב הגאון רבי שאול בראך: כל האיסור לחתן לנסוע מחוץ לעיר, הכוונה לימים רבים ולא למספר ימים, אך מכיון שאדם מצווה לכבד את חמיו וכל שכן המחזיקו, מן הראוי שלא לעשות נגד רצונו, לכן יסע ליום כיפור בלבד. ("ישאל שאול" אהע"ז א')

ניצוצות

בעשרת ימי תשובה, עבר הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן סמוך לחנות ידועה בבני ברק. היתה שם מוזיקה בקול רעש גדול...

"תזמורת באמצע היום?!" תמה רבינו.. הסבירו לו שזו חנות שכך דרכה לפרסם את עצמה... המשיך ותמה: "הרי רבינו יונה אמר שיש לסגור את החנויות בימים אלו... - "מה נואלו היוצאים לפעלם ועבודתם עדי ערב, בימים הנוראים ימי הדין והמשפט, ואינם יודעים מה יהיה משפטם!" ("נר לשולחן שבת")

סיפר לי אבי שפעם דיבר עם ה"חזון איש" בנוגע למאמץ להציל ילדים פליטי שואה שניסו להרחיקם מהיהדות, ושאל אבי: "מה כבר יצא מהם, 'יהודי של יום כיפור?'" אמר לו מרן: "מה אתה שח? הרי יהודי של יום כיפור זה שווה מאד." (הג"ר חיים קלופט - 'ויבוא מלך הכבוד')

זכורני אצלנו בקרית ים, היה רופא מבריסק, שבתזמון מדוייק היה מגיע ל"זכור", נכנס, חובש כיפה, אומר 'זכור' ועוזב. באותן שנים לא היו לוחות זמנים... לתפילת נעילה בבית הכנסת המרכזי היו מגיעים שלושת אלפים איש! ("נר" מהגר"פ)

כשהייתי ב"שנה ראשונה" נכנסתי ללדרמן עם כניסת יום כיפור עם קיטל. רבי חיים אמר לי 'תוריד את הקיטל!' והחל לפתוח לי את הכפתורים בקיטל... אמרתי: "אבל אשתי לא נמצאת בבני ברק, היא לא מקפידה, אין לי פה בגדי יום טוב." אמר רבי חיים: "אתה לא נכנס לבית הכנסת עם זה, זה עושה קיטורוג!" ("נר" מפי הרה"ג ש"ז)

בשנה לאחר מכן אבי נפטר, לפני יום כיפור נכנסתי אל רבי חיים ואמרתי: "רבי, אין מי שיברך אותי". השיב רבי חיים: "אמא במקום אבא!" (שם)

סיפר הגאון רבי גרשון אדלשטיין: הש"ץ בוולוז'ין בימים נוראים היה בעל מעלה. בתפילת ערבית של יום כיפור הניח אצבע בגמרא ובין "יעלה" ל"יעלה" למד. ("נר")

ניגשו אל המהר"ם שיק קודם נעילה וכיבדוהו שיתפלל, ירד לפני התיבה והתפלל נעילה בניגון של גמרא! ("שיח זקנים")

סיפר הרב מטשיבין על פחד ימי הדין שראה אצל אביו בימים הנוראים, שהיה בוכה בעת לימודו בהלכות תשובה לרמב"ם בדמעות שליש שנחרטו עמוק בלבו. שלושים שנה אחר פטירתו עדיין היו ניכרות דמעותיו על דפי הרמב"ם. ("שר התורה")

הגאון רבי אלחנן וסרמן היה מגיע להתפלל בקלם בימים נוראים אחר פטירת רבו ה"חפץ חיים".

בקלם נהגו להעלות לתורה בשם הפרטי בלבד ולא אמרו יעמוד הרב או רבי. כשהגיע רבי אלחנן לא רצו לשנות ממנהגם ומאידך חששו לקרוא לו בשמו הפרטי, על כן אמרו לו שיעלה לתורה בלי שקוראים לו... ("לקט רשימות" להגה"צ רבי נתן ווכספריגל)

אבינו מלכנו

בתקופת ההמתנה שלפני מלחמת ששת הימים כאשר אימה וחרדה אחזו את יושבי ארץ הקודש, כינס הגאון רבי אברהם צדוק את תושבי שכונתו קרית בנימין, העמיד שני ילדים יתומים שאביהם נרצח בידי מסתננים, והורה להם לפתוח בתפילת "אבינו מלכנו", הדבר זעזע את הציבור ונעו אמות הסיפים לקולם. ("שתילי זתים" טבת תשס"ט)

"שאלתי את הגאון רבי חיים קניבסקי מדוע לא אומרים י"ג מידות בעת פתיחת הארון ביום כיפור שחל בשבת, הרי בליל יום כיפור ובנעילה אומרים י"ג מידות אף על פי שחל בשבת.

"והשיבני בשאלה: 'האם אומרים אבינו מלכנו בנעילה?' ועניתי בחיוב, ושאלני: 'אם כן מדוע לא אומרים גם בשחרית?' אלא דהנה בשבת אסרו לומר תחנונים חוץ ממקום שיש חולה מסוכן היות וזה צורך גדול, וראש השנה ויוה"כ נחשבים כחולה מסוכן לכן קבעו לומר, ומכל מקום השאירו חלק מהמקומות שלא לומר כדי שזכור ששבת היום ומעיקר הדין אסור לומר". ("סדר ימים נוראים" ישיבת חדרה - פנימי - מהרה"ג אל"ב)

בשל מחלת האסטמה בה לקה, היה הגאון רבי אברהם נח פאלי חולה שיש בו סכנה שהוכרח לאחוז במצות "וחי בהם". באכילה ביום הכיפורים, ובעשיית מוגמר על גבי גחלים בשבת כדי להקל עליו את הנשימה, עד שהיו הבריות קוראות עליו **"הצדיק שמעשן בשבת ואוכל ביום כיפור!"** ("ד"ר הירש")

סיפר הגאון רבי אליהו אבא שאול: פעם נכנס במוצאי יום כיפור למור אבי אברך עם בנו כבן שש כדי שהרב יברך אותו שיתרפא ממחלת הצליאק. היו שם על השולחן כמה עוגיות, לקח מור אבי עוגיה ונתן לילד, האבא הזדעזע למראה עיניו... **אמר לו מור אבי**: "אל תדאג!" הילד אכל. ומאז המחלה נעלמה כלא היתה. ("תפארת ציון")

נס שארע עם הגאון רבי שלמה אנסבכר בליל יום הכיפורים. את סיפור הנס רשם רבי שלמה בפנים כריכת המחזור שלו:

"לזכרון תודה! בשנת תרל"ג כשהייתי מכהן בכפר ברולצהיים. בתפילת 'כל נדרי' התפלל בעל בית אחד, ואף שלא הייתי מרוצה מתפילתו כי היו בה כמה ענינים שנצטערתי עליהם, לא הורידוהו מתפקידו ונשמרה חזקתו לשנים הבאות."

בהתקרב יום הכיפורים של שנת תרל"ד חלה אותו חבר, ורבי שלמה נתבקש למלא את מקומו. הוא ניגש לעמוד. לפתע נשמע קול רעש אדיר, נברשת רבת מימדים עמוסת נרות שהודלקו לכבוד היום הקדוש קרסה ונפלה על מקום מושבו... **"ואילו** חלילה הייתי עומד שם כנהוג, בלי שום ספק ריצצו קני המנורה את מוחי. ברוך שעשה לי נס במקום הנ"ל."

המדהים כי שלושים ושמונה שנים אח"כ היה זה יום פטירתו! (לימים כיהן כרבה של קהילת "עדת ישראל" בנירנברג - "ירושתנו" תשס"ט - עיי"ש)